

Orvos-szemmel népesedési gondjainkról

Siklós Péter felvétele

A Minisztertanács 1973. októberi határozata óta egyre többet kerül szóba a népesedés kérdése. A kezdetben észlelhető bizonytalanság, kételkedés megszűnt; egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a népesedési helyzet reális értékelése, az okok gondos elemzése alapján született intézkedések helyesek, szükségesek, hatásosak.

Magyarország demográfiai helyzetére már hosszabb ideje a *rendkívül alacsony születésszám* jellemző. Hatására a népesség korösszetétele kedvezőtlené vált: csökkent a gyermekkorúak, nőtt az öregek száma. (1960 és 1970 között pl. Budapesten a 60 évesnél idősebbek száma 37%-kal emelkedett!) Az „egyke” tömegjelenséggé vált. A legtöbb család örömmel várja ugyan a gyermeket, de rendszerint már az első után megáll; ritkán követi az első gyermeket a második, s csak kivételesen a harmadik, vagy további született. Az elmúlt évek születésszámának alakulása alapján várható, hogy ezek a tendenciák állandósulnak, néhány évtized múlva a népesség száma csökken, egyben jelentősen előregszik.

A másik jellemző vonás, hogy nagy szélsőségek voltak a népszaporulatban; Budapesten pl. 1953-ban 37 920, 1962-ben csak 15 232 élveszületett jött világra.

Legnagyobb gondunk azonban az, hogy hazánkban igen magas a koraszülött és sérült újszülöttek aránya. Ez a körülmény nemcsak a magas csecsemőhalandóságért felelős, hanem a felnevelt gyermekek egészségét, fejlődését is komolyan veszélyezteti.

A kedvezőtlen népmozgalmi mutatók mögött gazdasági, egészségi, tudati tényezőket kell keresnünk. *A feltételezhető okok közül különös jelentőségük van az alábbiaknak:*

- A társadalmi átrétegződés, a nők munkába állása, a városiasodás következtében megnöttek a családi élet nehézségei.
- A családok gazdasági jellegű gondjai közül a lakásprobléma, a pályakezdő fiatalok családalapítási nehézségei, a gyermekintézmények férőhelyeinek elégtelensége, a többgyermekes családok hátrányos helyzete csökkentette a gyermekvállalási kedvet.
- Változott a gyermeknevelés, a család jelentőségének megítélése közgondolkodásunkban: csökkent az anyaság társadalmi megbecsülése, bizonytalanság támadt a család funkcióinak megítélésében.
- Változott az életmód. Olyan szokások terjedtek el, melyek a termékenységet, a terhesség kiviselését és a születendő utód egészségét növekvő gyakorisággal veszélyeztetik. Különösen káros a születésszabályozás művi vetéléssel való megoldása, a nők és a fiatalok körében gyorsan terjedő dohányzás és alkoholfogyasztás, az egyre korábban kezdett és változatos nemi élet nyomában járó fertőzések, testi-lelki sérülések, terheseink egészségtelen életmódja.

Részletesebben azokkal az okokkal kívánunk foglalkozni, melyeknek kiküszöbölésében, megelőzésében az *egészségügyi hálózatra* különösen nehéz és felelősségteljes feladatok várnak.

Bár az első gyermek a legtöbb családban megszületik, nem hagyhatjuk említés